



## Minnesanteckningar från konferensdagen "Projekt – Energieffektivisering, hur gör vi?"

**Plats: Länsstyrelsen i Malmö**

**Tid/datum: kl 9-16, den 25 november 2014**

Konferensen anordnades av Länsstyrelsen i Skåne och Energikontoret i Skåne genom projektet PROEFF III som är finansierat av Energimyndigheten och Region Skåne. Fokus på konferensen var att dela erfarenheter av projekt kopplat till energieffektivisering i företag, vad som gör ett lyckat projekt och vad man inte bör ha med i ett projekt. Nedan följer minnesanteckningar från dagen med fokus på erfarenheter från respektive projekt.

1. Sammanfattning av diskussionspass kl. 11.35 - 12.10 samt kl.15.20 – 16.00

Under förmiddagen och eftermiddagen anordnades två olika diskussionspass med olika fokusfrågor kopplat till projekten. Frågorna var följande och diskuterades i bikupor: Vad är utmaningen? Vilka är framgångsfaktorerna? Hur bör vi samverka? Vilka är våra slutsatser för att skapa lyckade projekt?

### *Sammanfattning av diskussionerna*

- Piskan och moroten måste samkoordineras t.ex. via tillsyn och informationsprojekt.
- Projekten får inte ta slut efter projekttiden. Uppföljning en tid efter projekten behövs för att se om arbetet fortlöper även utan att projektet drivs. Se till att viktiga projekt fortlöper på något vis efter projektslutet.
- Stödjande projekt och informationsprojekt till företag bör ALLTID kopplas ihop med vad som krävs av företagen via miljöbalken eller annan lagstiftning på så vis ska

Länsstyrelsen är regeringens regionala företrädare i länet. Till Länsstyrelsens ansvarsområden hör bl a samordning och utveckling av olika sakfrågor, tillsyn inom bl a miljö- och lantbruksområdet, kunskapsförmedling, överklagningsärenden, bidragshantering inom främst lantbruks- och bostadsområdet samt uppföljning och utvärdering av vad som händer i länet.



2014-11-26

projekten leda till kunskapsökning eller kvalitetsökning i arbetet som de sedan har nytta av i det arbete som ska göras enligt lagstiftning.

- Tidig och tydlig kommunikation och dialog till företagen viktig för att få till bra insatser.
- Fråga företagen vad de vill ha för hjälp i projektfört, anta inte att ni vet!
- Utmaningen är att få projekten att fortlöpa efter projektslut samt att resultaten av projekten genomförs i bredare perspektiv i landet.
- Jobba med företagsgrupper, på så vi kan de fortsätta hjälpa varandra även efter projektslut. De har ofta även väletablerade nätverk som fungerar för informationsspridning
- Symbioser är viktigt att ha med i alla projekt, gör inga projekt utan det bidrar till mervärden på något sätt
- Skriv avtal med företag/privatpersoner/organisationer i projekt, genom att formulera tydligt vad som ska göras och till när underlättas arbetet och alla vet vem som gör vad. Arbetet är legitimt.
- Beställarkompetens viktigt. Vet vad ni vill beställa och få ut av ett projekt!
- Samverkan är framgång! Vi kan inte driva projekt med en aktör längre, vi behöver samverka brett för att få bred förankring och långsiktiga resultat.
- Energikonstulterna och företagen vet inte att länsstyrelserna och energikontoren driver så många olika projekt till företag, synliggör detta arbetet, informera om detta till företagen!
- Fler som genomför projekt samtidigt är en styrka! Då kan vi lättare ta rätt på erfarenheter och resultat!
- Nu måste vi sprida det som alla Sveriges projekt skapat, inte skapa nya projekt! Kopiera varandras ansökningar och driv projekten i era egna län.
- Kommunicera till Energimyndigheten att de behöver tillsätta en pott pengar som ska användas för genomdrivande av specifika projekt, så får länsstyrelser och kommuner söka dessa medel om de vill genomföra projektet i sitt län.

## 2. Presentationer under dagen

Under dagen presenterades 11 olika projekt på tema energieffektivisering i företag. Presentationerna hölls bl.a. av Länsstyrelser, Energikontor och Kommunförbund.

### **Presentation 1. PROEFF III, Veronica Lindeberg, Länsstyrelsen Skåne**

- Om projektet ska leda till konkret förändring i handläggning/beställning, tar det mer tid än vad man tror, debitera tillräckligt med tid i projektet! T.ex. om en kommun ska börja bedriva energitillsyn och har aldrig gjort detta tidigare tar det



2014-11-26

tid att få till en förändring i arbetet. Det finns motstånd i all typ av förändring och speciellt till förändringar där man inte vet något om arbetet som komma skall.

- Vid energitillsynsprojekt kopplat till kommuner kom ihåg att även miljöcheferna måste gå på utbildningarna! Miljöcheferna ska stå bakom inspektörernas tillsyn därför är det viktigt att de är med på utbildningarna.
- Hoppa över att göra nyhetsbrev i projekt om det inte garanterat mottas väl, annars använd befintliga väletablerade nyhetsbrev och få in info där.
- Svårt att hitta miljöjurister och energikonsulter med kompetens inom energitillsyn. Försök istället hitta någon som kan energitillsyn, en miljöinspektör som kan vara behjälplig i projektet.

### **Presentation 2. Go Eco, Jon Andersson, Energikontoret Skåne (istället för Göran Björkenström enl. program)**

- Även företag som arbetat mycket med energifrågor har energi att spara även om de ofta inte tror det. Även företag som certifierade har energiåtgärder som behöver göras.
- Vid energieffektivisering i företagsparker behövs kompetens om hur man kan spara energi genom effektivisering av processenergin. På många företag är det här den stora sparpotentialen är, inte bara bland stödprocesserna.

### **Presentation 3. Energiledning Light, energiledningssystem för lokal utveckling. Joakim Friedrich, Hållbar utveckling Väst**

- En nackdel med att projektet var kopplat till företag i kommuner som medverkade i Uthållig kommun var att företagsaktiviteter och utbildningar var bundna till inom kommungränserna vilket försvårade samkoordinering mellan företag i de olika kommunerna.
- Projektet var utformat som så att projektledningen eller Energimyndigheten inte fick gå in och detaljstyra i kommunernas arbete utan kommunerna skulle sköta flera företagsaktiviteter själv som t.ex. upphandling av energikonsult. I vissa kommuner tog upphandlingarna mk lång tid vilket försenade projektarbetet och krävde allt för många resurser.
- Nätverk startades upp i projektet i respektive kommun, men det fanns ingen plan från kommunernas sida hur företagsnätverken kunde fortlöpa efter projektet avslutats.
- Erfarenhetsutbyte mellan företagen är väldigt viktigt, det uppskattas med träffar där de kan diskutera t.ex. energiarbetet
- Flera gånger är projektarbete i kommunerna upphängda på en person, försvinner den personen pga. nytt jobb, pension osv måste arbetet säkras upp på något vis, viktigt att tänka på!



2014-11-26

- För att nätverken som startas upp med företagen ska fortleva behövs en person som avlönas för att driva nätverket och hålla det levande, annars är det lätt att det dör ut.

#### **Presentation 4. Energieffektiva småföretag i Örebro län, Päivi Lehtikangas, Regionförbundet Örebro**

- Att rekrytera företag till projektet svårare än vad man tror, personlig kontakt fungerar bäst.
- Om ni måste göra stora upphandlingar i projekt, planera med mycket tid, vi fick problem vid upphandling av konsult pga av överklagande vilket fördröjde projektet mycket.
- Det var billigt att vara med i projektet företagen, vilket var en fördel som ökade deltagandet (1500 kr för en energikartläggning fick de betala)
- Tar tid att få med företagen på energieffektiviseringsspåret, men väl med så jobbar dom bra
- Energirådgivare fick reell kompetenshöjning som uppskattades genom hur projektet var upplagt, de rådgivare som jobbade mest fick bäst resultat i sina företag (rådgivare fick följa med energikonsulter ut på energikartlägningsbesök i butikerna och lärde sig på så vis olika tips och råd till resp företag i resp bransch)
- Gör behovsanalys via enkätförfrågan till företag innan ni startar ett projekt, så ni är säkra på vad företagen verkligen behöver
- Viktigt med avtal med företagen och med rådgivarna, om vad som ska göras inom projektperioden och till när!
- Personlig kontakt med rådgivare och företag så att de känner sig som del i projektet, det gör att de känner sig ansvarig mer för arbetet!

#### **Presentation 5. Night Hawks – Energismarta affärer, Lena Eckerberg, Energikontor Sydost AB**

- Vid EU-projekt, välj väl avgränsat och TYDLIGT område som svarar väl mot den prioritet man söker inom! Kom ihåg ett slående namn på projektet som sticker ut i ansökan!
- Vid EU-projekt, kolla upp dina partners, att de kan engelska, att de gör vad de ska i projekten osv. Gör urvalet noggrant eftersom det är tungrovt att jobba med partners som inte levererar. Ta referenser om du inte känner dem.
- Ha kontakt med tilltänkta partners tidigt, diskutera ihop er vad ni ska göra inom projektet.
- Vi är vana att driva EU-projekt, i det här projektet motsvarar finansieringen 50% tjänst som leadpartner varav kanske ca 20% är koordinatorrollen som innebär att koordinera hela projektet och vara kontakten med Bryssel samt administration (mail, redovisningar osv)



2014-11-26

- För att hitta bra och lämpliga företag som kan tänkas vilja vara med i projektet, fråga Energi och klimatrådgivarna vilka butiker de tycker är lämpliga i deras kommun, de har bra koll på de lokala företagen
- Vi samverkar med Energi och klimatrådgivarna där deras medverkan är frivillig och i vissa fall stämmer väl med vad de planerat att göra i sin kommun, och i vissa fall väljer att samverka för att fortbildas och utvecklas i sin roll.
- Night Hawks innebär en start av energieffektiviseringsarbetet för målgruppen butiker. Det är viktigt att påtala att vi INTE gör en komplett energikartläggning, utan det är ofta något vi råder dem att göra med en energikonsult.

**Presentation 6. Testpiloter i praktisk energieffektivisering, Tomas Danielsson, Norrbottens Energikontor AB**

- Energieffektivisering i byggnader/butiker/företag där fastigheten hyrs kom ihåg att ha med fastighetsägare, brukspersonal, brukare av lokalen och energibolag - alla som påverkar energianvändningen måste med för att projektet ska bli bra och lyckat
- Tydliga detaljerade projektplaner, vem gör vad och till när

**Presentation 7. Samverkansforum och branschvis energieffektivisering, Marit Ragnarsson, Länsstyrelsen Dalarna**

- Samordna alla projekt i regionen som riktas till samma målgrupp bättre. På så vis får mottagaren en bättre bild över de olika projektinsatserna, vad syftet är med projekten, vem som är ansvarig osv.
- Svårare att nå företag som är små och som hyr sina fastigheter, det behövs speciella insatser för dessa tex om gröna hyresavtal
- Jobba ihop projekten med branschen, branschorganisationerna, den avsändaren litar företagen mer på.
- För branschvis energieffektivisering i projekt, handla upp energikonsult en per bransch så ni får helt rätt kompetens hos energikonsulterna. Ta även med energikonsulter som kan hjälpa företagen genomföra förändring efter energikartläggningen och åtgärdsplanen!
- Ring företagen, bäst respons på företag som nappar! Be även branschorganisationen skicka ut infomail, kan ge napp.
- Jobba branschvis när ni jobbar med energieffektivisering i företag.
- Ha seminarier och utbildningar branschvis, på plats på de olika företagen. Flytta runt till olika företag!
- Åtgärderna måste serveras på silverfat för att åtgärderna ska bli genomförda
- Göra gemensamma upphandlingar i branschen av tex LED-belysning = Billigare inköp!



2014-11-26

**Presentation 8. Energiledningssystem i små och medelstora företag, Peer-Erik Carlsson, Kommunförbundet Västernorrland**

- Företagen behöver aktivt stöd i processen att genomföra energiledningssystem. De gör inte sina "hemläxor" självmant man behöver följa upp deras arbete.
- Företagen behöver fortsatt stöd för arbetet behövs även efter projektet är slut.
- Företagen vill ha något mer än ett kursintyg för att göra reklam för sitt energiarbete, de vill använda sitt energiengagemang i sin marknadsföring.
- Önskemål finns om att utveckla ett integrerat ledningssystem light för energi- och miljö.
- Projektet behöver verklig uppföljning av att åtgärder genomförs, vilket ofta inte görs inom befintliga projekt pga tidsaspekten.
- Energikontoren måste samverka med företagsorganisationer i projekt och nätverk

**Presentation 9. Energieffektiva företag i samverkan Fosiemy företagsgrupp, Bengt Linné, Bengtdahlgren AB**

- För företag i företagsbyar, se byn som en helhet, hur mk energi som kommer in/går ut ur byn, få byn att samverka företag mellan
- Fråga företagen vad de är intresserad av utifrån ett smörgårdsbord med förslag på intresseområden som tex intresse för energiledningssystem, för utbildningar, återvinning av restvärme, solcellsanläggningar, vindkraft. Då blir det lättare för dem att välja vad de är intresserade av när de ser samtliga alternativ framför sig.
- Få en samlad bild över företagsområdet vart överskottsvärme finns, vart kyla behövs o.s.v.
- Titta på gemensam upphandling företag mellan kan bidra till minskad kostnad på 15-20 % i rabatt vilket kan leda till mer pengar över till att genomföra fler åtgärder
- E-postutskick funkar dåligt, ring företagen, tar mer tid men effektivare i form av svar!
- Finansieringen MÅSTE räcka hela vägen om projektet väcker intresse för deltagande av företag måste pengar finnas till uppföljningsprojekt så att företagens intresse bibehålls.
- Säkra upp att företagen genomför slutet av projekten för egen kostnad tex betalar sista årets medverkan i projektet, men var tydlig med detta från början. (*kommentar från publiken*)

**Presentation 10. Industrier och krav på åtgärdsplaner, Anders Adolfsson, Länsstyrelsen Dalarna**

- Vid energitillsynsbesök där verksamhetsutövaren hyr fastigheten ska fastighetsägaren vara med på energitillsynsbesöket
- Trots att företag ska energieffektivisera enl Miljöbalken så borde energifrågan vara en ickefråga - då de tjänar på att göra åtgärder! Trots detta gör de inte åtgärder!



2014-11-26

- Svårt att få företagen att göra åtgärder, måste förelägga.
- Jobba med åtgärdsplaner och bedöm dem, hoppa över kartläggningen den är för svår att bedöma.

**Presentation 11. Energieffektiva företag, goda exempel från Stockholm, Veronica Lindeberg (kontaktperson Eva Jernnäs, Stockholms energirådgivning)**

- Samordna arbetet med energirådgivning i ett läns kommuner så att samtliga genomför samma projekt samtidigt i kommunerna, det underlättar uppföljning och sparar tid
- Viktigt med långtidsuppföljning av projektinsatser så vi vet vad som ger effekt
- Kommunicera goda exempel på företag som energieffektiviserat i respektive bransch till respektive bransch!
- Personlig inbjudan och kontakt till företag fungerar bäst.